

نقش دین در معنویت، تطبیق دیدگاه

اسلام و روانشناسی

www.ketab.ir

مؤلف

فاطمه مدرکی

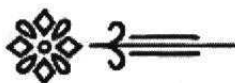
سرشناسه: مدرکی، فاطمه، 1355-عنوان و نام پدیدآور: نقش دین در معنویت، تطبیق دیدگاه
اسلام و روانشناسی/مؤلف فاطمه مدرکی؛ ویراستار سهراب سعیدی. مشخصات نشر: قم: انتشارات
اسماعیلیان، 1400. مشخصات ظاهری: 176 ص. شابک: 978-622-7001-91-4
وضعیت فهرست نویسی: فیبا موضوع: روان‌شناسی مذهبی/روان‌شناسی اسلامی
Islam -- Psychology -- جنبه‌های روان‌شناسی
Spirituality -- Psychological aspects -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Spirituality -- *Religious aspects -- Isla

رده بندی کنگره، BL53

رده بندی دیویی، 200/19

شماره کتابشناسی ملی، 8573107

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: نقش دین در معنویت، تطبیق دیدگاه اسلام و روانشناسی

مؤلف: فاطمه مدرکی

ناشر: اسماعیلیان

ویراستار: دکتر سهراب سعیدی

حروف چینی: اهورا سعیدی

صفحه‌آرایی: پرستو امیری

طرح جلد: یونس دهقانی

سال و نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپخانه: نیلوا

شمارگان: ۱۰۰ جلد

قیمت: ۳۵ هزار تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۱-۹۱-۴

نماینده انتشارات: دکتر سهراب سعیدی ۰۹۳۳۹۰۱۵۴۵

مقدمه

در جهان کنونی که بشر مجذوب مدرنیته و پیشرفت‌های خیره‌کننده علمی است با مشکلی روبروست که راه‌حل آن را در قواعد علمی و با اتکا به عقلانیت خود نیافته است. هدف این پژوهش بررسی تحلیلی با رویکرد مقایسه‌ای معنویت دینی و غیر دینی و نقش دین در تقویت بعد معنوی می‌باشد. یافته‌ها نشان می‌دهد معنویت‌های غیر دینی با نگاهی دنیاگرایانه، ادعای تأمین نیازهای انسان را دارند و با دستورالعمل‌های دنیوی، انسان را به سوی سرابی از آرامش و پوچ‌گرایی رهنمون می‌شوند که با آرامش پایدار و الهی هیچ تناسبی ندارد. دین اسلام دین جامع و کاملی است که با فطرت انسان همسو است و تأمین نیازهای بشر را در راستای قرب الهی می‌داند، لذا معنویت دینی و الهی برخلاف معنویت‌های کاذب و غیر دینی، آرامش بخش است. از آنجا که معنویت‌های غیر دینی مبانی فکری اصولی و صحیح ندارند می‌توان پی برد که معنویت مورد نیاز بشر، معنویت حاصل از آموزه‌های دین اسلام است و در جهت گسترش این معنویت باید آگاهی بخشی و بصیرت‌افزایی صورت گیرد تا شرایط گرایش به دین و معنویت دینی فراهم گردد.

- اهمیت دین و معنویت در چند دهه گذشته به صورت روز افزون توجه اندیشمندان و روانشناسان را به خود جلب کرده است. پیشرفت علم روانشناسی از یکسو و پیچیدگی جوامع نوین از سویی دیگر باعث شده است که بشر نیازهایی را در خود احساس کند و پاسخ آن را در پیشرفت‌های خیره‌کننده علم و تکنولوژی نیابد. در

دنیای کنونی شرایط رفاه مادی برای انسان فراهم شده و دسترسی به امکانات سهل شده است اما مشکل بزرگی گریبان نوع بشر را گرفته که در اثر آن خود را به هر دری می‌کوبد تا از این بن بست نجات یابد.

بشر امروز در پی هویتی و پوچی به سر می‌برد و راه نجات خود را گم کرده است. در راه نجات خود از این گرداب هولناک، به راههایی متوسل می‌شود که معمولاً نه تنها درد او را نمی‌کاهد بلکه مشکلی بر مشکلاتش می‌افزاید.

دین راه پیشنهادی خداوند به بندگانش برای رسیدن به هدف است. از آن جا که خداوند به احوال انسان آگاه است و نیازهای او را بهتر از خودش می‌شناسد راه هدایت را از طریق برگزیدگان برای او فرستاده است. رجوع به دین و پابندی به آن سبب تقویت معنویت می‌شود و انسان را به سوی کمال سوق می‌دهد و صفات نیک انسانی را تقویت می‌کند که در اثر آن فرد زندگی و هستی را معنادار می‌بیند و همین امر به او سلامت روحی و امید را هدیه می‌دهد.

قلمرو دین و روانشناسی متفاوت است اما موضوع هر دوی آن‌ها انسان می‌باشد و هر دو می‌کوشند تا انسان را به سعادت و خوشبختی برسانند و برای رسیدن به این هدف برنامه‌ریزی دارند. دین در قالب رفتار و کردار در بشر نمود پیدا می‌کند و تاریخ آن به اندازه قدمت خود بشر می‌باشد؛ در حالی که روانشناسی یک علم و پدیده جدید است. روانشناسی به مطالعه رفتار و روان انسان می‌پردازد و تلاش می‌کند از لحاظ روحی انسان را در وضعیت بهتری قرار دهد. یکی از شاخه‌های علم روانشناسی، روانشناسی دینی می‌باشد که به بررسی علمی دین با رویکرد روان‌شناختی می‌پردازد؛ یعنی رفتارها و افکار و احساسات افراد که منشأ دینی دارند را مورد بررسی قرار می‌دهد. علم روانشناسی به این نتیجه رسیده است که پابندی به اصول و عقاید و فریضه‌های دینی می‌تواند نجاتگر انسان باشد. اهمیت این مسأله به خصوص زمانی

نمایان می‌شود که انسان امروزی با وجود پیشرفت در زمینه‌های مختلف علم و تکنولوژی دچار سردرگمی شده. انسان امروز چاره کار خود را در پناه بردن به معنویات و کمک گرفتن از آموزه‌های دین می‌داند. انسان عصر امروز به دنبال رسیدن به آرامش روان و پیدا کردن راه‌حلی برای آن است.

در این کتاب به بررسی نقش دین در معنویت با رویکرد تطبیقی و مقایسه‌ای به بیان نظر اسلام و غرب (روانشناسان) پرداخته شده است. در فصل اول، به طور خاص دیدگاه اسلام راجع به دین و معنویت و ارتباط آنها و همچنین راههای تقویت معنویت دینی بررسی شده است. در فصل دوم نظرات روانشناسان و اندیشمندان غربی را در خصوص این مسأله و راه‌های پیشنهادی غرب برای کسب معنویت و تقویت آن مورد مطالعه و تحقیق قرار گرفته و در فصل سوم بین دیدگاه مسلمانان و غربیان در خصوص نقش دین در معنویت مقایسه‌ای صورت گرفته و مشکلات جوامع غربی و اسلامی در این زمینه و دلایل آن بیان شده است.

فاطمه مدرکی

Contents

۱۱	فصل اول: مبانی و مفاهیم نظری تحقیق
۱۳	بخش اول: مفاهیم
۱۳	دین
۱۳	مفهوم لغوی دین
۱۴	تعریف اصطلاحی دین
۱۶	معنویت
۱۶	مفهوم لغوی معنویت
۱۷	معنی اصطلاحی معنویت
۲۰	بخش دوم: دین و معنویت از منظر اسلام
۲۰	دین و خاستگاه آن
۲۲	نقش و کارکردهای دین
۲۲	آثار فردی
۲۴	آثار اجتماعی
۲۵	معنویت از دیدگاه قرآن
۲۸	ارتباط دین و معنویت در اسلام
۳۱	مؤلفه‌های معنویت گرایی در قرآن
۳۱	خردورزی
۳۲	عبودیت گرایی
۳۲	میانروی و توازن
۳۳	راه‌های تقویت معنویت دینی
۳۳	نماز
۳۶	نیایش و دعا
۳۸	احسان به پدر و مادر
۳۹	امر به معروف و نهی از منکر
۴۱	صداقت و راستگویی
۴۲	برخی نشانه‌های فقر معنوی
۴۳	نک‌بعدی شدن انسان
۴۴	عدم رشد و شکوفایی انسان
۴۵	عدم باور به جاودانگی انسان و پوچ‌انگاری
۴۶	سرگرم شدن به لذت‌های دنیوی و دوری از تقوا
۴۸	نداشتن روانی آرام و سالم
۴۹	بررسی مفهوم دین و معنویت از دیدگاه چند متفکر اسلامی
۴۹	ابن سینا

۵۱	 علامه طباطبائی
۵۳	 شهید مطهری
۵۵	 جوادی آملی
۵۹	فصل دوم: دین و معنویت در اندیشه‌های غرب و روانشناسان
۶۰	 مفهوم معنویت در غرب
۶۴	 مفهوم دین در غرب
۶۵	 الیاده
۶۶	 دور کهم
۶۶	 مارکس
۶۷	 فوئر باخ
۶۷	 زیگموند فروید
۶۸	 یونگ
۶۹	 آلن تستار
۶۹	 اسپنسر
۷۰	 ماکس مولر
۷۰	 ویلیام جیمز
۷۱	 منشا و خاستگاه دین از دیدگاه چند تن از اندیشمندان غربی
۷۲	 دور کهم
۷۲	 مارکس
۷۳	 یونگ
۷۴	 فروید
۷۵	 هربرت اسپنسر
۷۶	 ویژگی‌های دین جدید
۷۹	 معنویت گرایی فارغ از دین
۸۰	 ارتباط دین و معنویت از دیدگاه اندیشمندان غربی و روانشناسان
۸۳	 علل پیدایش معنویت‌های نو پدید
۸۷	 برخی ویژگی‌های معنویت‌های نو پدید
۸۸	 شاخص‌های معنویت غرب
۹۰	 مروجان معنویت غیر دینی و برخی تفکرات آنها
۹۱	 اوشو و تفکراتش
۹۵	 پائولو کوئیلو
۱۰۱	فصل سوم: تطبیق و تحلیل دیدگاه اسلام و غرب در باب دین و معنویت
۱۰۲	 تحلیل و تطبیق مفهوم دین در اسلام و غرب